

Ribarsko gazdinstvo „Ečka”

Stari prijatelji i dugogodišnji vjerni suradnici
Prof. Josip Plančić i inž. Dragan Kovačević

Dana 9. XI 1975. godine profesor Josip Plančić je navršio 87 godina života i 62 godine naučnog rada. Redakcija časopisa »RIBARSTVO JUGOSLAVIJE« u ime svih ribara naše zemlje i u svoje ime najsrdačnije čestita profesoru Plančiću njegov 88. rođendan.

Polovicom juna 1975. održano je na ribnjačarstvu Ečka zasjedanje stručne sekcije za šaransko ribnjačarstvo Jugoslavije. Zasjedanju je prisustvovao velik broj ribnjačara i rib. naučnih radnika iz cijele Jugoslavije. Na tome zasjedanju podneseno je više referata među kojima i referat direktora toga ribnjačarstva, druga inž. D. Kovačevića. Budući da sam ja saradivao sa upravom toga ribnjačarstva još od god. 1934. poznate su mi neke stvari, naročito o historijskom razvitku ovog objekta, koje sadašnjim rukovodiocima nisu poznate, pa za bolje upoznavanje naših širih ribnjačarskih krugova sa razvojem i stanjem na ovom objektu iznosim ovaj prikaz.

Ribarsko gazdinstvo Ečka, kako glasi službeni naziv toga ribnjačarstva, najveće je u Jugoslaviji. Ono je po svojoj specifičnosti najinteresantnije, a najmanje poznato među ribnjačarima.

Sastoji se od 4 velika ribnjaka veličine od 200 do 500 ha koji služe za uzgoj konzumne ribe i od nekoliko mladičnjaka za uzgoj nasadne ribe sa površinom od oko 300 ha. Osim toga ima mnogo malih rastilišta i mnogo zimovnika. Cjelokupna površina svih ribnjaka je oko 1900 ha. Točno nije poznata površina jer nije izvršena točna izmjera pojedinih ribnjaka.

U ovim se ribnjacima uzgaja šaran kao glavni, a linjak, smuč, som, te u posljednje vrijeme bijeli amur i tolstobik kao sporedni objekt uzgoja. Ima mnogo divlje ribe koja dolazi sa pritokom iz rijeke naročito babuška.

Za svaki naš ribnjačarski objekt znade se kad je građen i tko ga je gradio a za ove ribnjake nema nikakvih podataka kad su izgrađeni i tko ih je gradio. Uzrok tome bit će u tome što je ovo ribnjačarstvo nastalo za vrijeme Austro-ugarske monarhije na onom teritoriju koji je pripadao mađarskom dijelu bivše monarhije. Ti podaci ukoliko postoje mogli bi se naći u Mađarskoj.

Prema konfiguraciji tla, režimu vode na području sadašnjih ribnjaka možemo nagađati o prvom razvojnom stadiju ovog objekta.

Ribnjaci se nalaze na teritoriju između donjeg dijela toka rijeke Begeja i Tise i pune se vodom iz

ovih rijeka (vidi skicu). Dok ove rijeke još nisu bile regulirane voda se iz njih razlijevala za vrijeme visokog vodostaja i plavila cijelo to zemljište. Budući da poplave redovno nastaju u proljeće kad se veći dio naših slatkovodnih riba mrijesti, a one za odlaganje svoje ikre traže mirne plavne vode sa mnogo bilja na kojem odlažu ikru, to su velike količine riba iz ovih rijeka izlazile na poplavno područje i tamo se mrijestile. Mlad koja se tamo razvila uz obilje prirodne hrane dobro je rasla. Kad je vodostaj pao u matičnim rijekama voda se povlačila sa poplavljenog područja a s njome i riba u rijeke. Ova prirodna mrijestilišta i odgajališta mladih riba bila su od vrlo velikog značaja za održavanje bogate populacije riba a i za ribolov u nizinskim rijekama. Ovu migraciju riba iz rijeke na poplavljeno područje i natrag u rijeku odavna su ribari koristili jer su tada na lak način ulovili velike količine ribe. Oni su naročito koristili za ribolov kanale kojima je strujala voda i riba se njima kretala.

Po starom mađarskom zakonu o ribolovu pravo ribolova na otvorenim vodama kao što su rijeke, jezera, bare i poplavno područje pripadalo je vlasnicima obalnog zemljišta. Prema podacima muzeja u Zrenjaninu vlasnik toga plavnog zemljišta bio je veleposjednik Lukač (vjerojatno da se po njemu nazvalo i sadašnje selo Lukačevo). On je sa svojim ribarima vršio ribolov i danas poznati podaci o ribolovu na tome području potječu od god. 1894.

Kad je koncem prošlog stoljeća izvršena regulacija rijeka Begeja i Tise i time voda ovih rijeka zatvorena među nasipima prestala je plaviti susjedna zemljišta. Time je riba iz ovih rijeka izgubila svoja prirodna mrijestilišta pa je ribolov jako spao u tim nizinskim vodama. Prema podacima mađarskog ribarskog stručnjaka Repašia nakon izvršene regulacije rijeka Dunava i Tise količina ribolova u tim rijekama spala je na jednu stotinku od one količine prije izvršene regulacije.

Prije regulacije Begeja i Tise zemljište na kojem se danas nalaze ribnjaci bilo je plavno, močvarno i nenastanjeno, a nakon regulacije ono je presušilo i tada je nastala mogućnost naseljavanja ovog do tada pustog područja. Tada su nastala sela Lukačevo, Belo blato i dr. Ova su sela naseljavali ljudi raznih nacionalnosti kao: Mađari, Rumunji, Slovaci, Srbi, dapače i Bugari.

Na mjestu gdje se danas nalazi ribnjak Belo jezero postojala je prirodna udubina u tlu koja je bila ispunjena vodom (bara). Ovu se baru koristilo za ribolov i dok je voda Begeja plavila baru i susjedno zemljište ribolov je bio obilan ali kad su poplave prestale ribolov se jako smanjio. Da bi se ovu baru moglo bolje ribarski koristiti trebalo ju je pretvoriti u ribnjak. Da bi ona mogla postati ribnjak trebalo je stvoriti mogućnost da ju se može isprazniti. Pražnjenje nije bilo moguće gravitacijom pogotovo otkad je na Begeju izgrađen nasip, ali što nije bilo moguće gravitacijom bilo je moguće pomoću pumpe. Da je to doista tako svjedoči pumpa kapaciteta 1100 litara u sekundi koja je izgrađena u Budimpešti 1911. god. i

ugrađena u nasip na Begeju u blizini današnje zgrade uprave ribnjaka. Pomoću ove pumpe bilo je moguće da se tu baru pretvori u ribnjak kojeg se svake godine u jesen pumpom praznilo a punilo se u proljeće gravitacijom iz gornjeg toka Begeja. Ova pumpa postoji još i danas i još je u pogonu. Pomoću nje se prazne ribnjaci Belo jezero, a i Koča. Čudi me da uprava ovog ribnjaka nije našla za vrijedno da upozna goste s tim historijskim objektom i njegovom funkcijom.

Prema tome ova pumpa od god. 1911. najsigurniji je podatak da je tada već postojao uređen ribnjačarski pogon koji se sastojao osim Belog jezera još i od nekoliko mladičnjaka, mrijestilišta i zimovnika.

Pitanje je tko je izgradio ovo ribnjačarstvo. Odgovor na to mogu nam dati ovi historijski podaci.

Prema nepotpunim podacima Lukač, veleposjednik i vlasnik prava ribolova imao je jednu kćerku koja se udala za austro-ugarskog generala Hanonkura i on je naslijedio njegov posjed. Hanonkur je imao također jednu kćerku i ta se udala za grofa Palavicinija koji je imao manji posjed u Mađarskoj. On je napustio taj svoj posjed i preselio se na posjed svoje žene u Ečkoj. Na njegovom posjedu bilo je i nekoliko ribnjaka, prema tome on je bio i ribnjačar. Vrlo je vjerojatno da je on dao pretvoriti baru u ribnjak Belo jezero i postaviti pumpu na nasip na Begeju. On je dao izgraditi male ribničke mladičnjake, mrijestilišta i lijepo uređene zimovnike i ribolovnu jamu na Belom jezeru, koja je izgrađena po uzoru na velike češke ribnjake.

Poslije oktobarske revolucije kad su boljševici u Rusiji došli na vlast ekspropirali su svu zemlju veleposjednika i ovi su emigrirali u zapadnoevropske zemlje u kojima je vladao kapitalizam i sklanjali se kod svojih predratnih prijatelja. Tako je jedna ruska veleposjednička porodica s kojom je Palavicini živio orijentalno u prijateljskim odnosima došla u Ečku i sklonila se kod Palavicinija. U toj porodici bile su dvije zgodne djevojke i Palavicini se zaljubio u jednu od njih i među njima se razvio ljubavni odnos. Kad je to otkrila njegova žena došlo je do loma u obitelji i do razvoda braka. Palavicini je otišao iz Ečke i vratio se na svoje imanje u Mađarskoj.

Vlasnica Ečke ostavši bez muža sa troje djece vodila je sama pogon na ribnjacima pomoću već izvežbanog radničkog kadra, a naročito pomoću vrsnog ribarskog majstora Penteka.

Poslije prvog svjetskog rata god. 1918. raspala se Austro-Ugarska monarhija i nastala nova država Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca. Pod ovu novu državu potpao je i onaj dio Vojvodine na kojem se nalazi Ečka. Vlasnica Ečke zadržala je i u novoj državi svoj posjed, jer je ova nova država bila kapitalistička i štitila kapitaliste.

Ečka je bila u poslovnoj vezi sa trgovcem ribom iz Novog Sada, Jocom Lovrekovićem, koji je kupovao ribu od Ečke. On je neko vrijeme bio uzeo u zakup ribnjake, a kasnije se oženio sa vlasnicom i preuzeo upravu nad cjelokupnim imanjem svoje žene.

Lovreković je pokušao koristiti pored ribnjaka i ostalo suho zemljište u poljoprivredne svrhe uzgajanjem ratarskih kultura ali bez uspjeha jer je veći dio toga zemljišta bilo slatina koja nije podesna ni za jednu našu ratarsku kulturu. Ulažući mnogo novčanih sredstava u te pothvate, koji su bili bez rezultata, on se mnogo zadužio. Njega je financirala Prva hrvatska štedionica iz Zagreba. Budući da je njegov dug sve više rastao a otplate se nisu podmirivale, banka je postavila sekvestar nad tim imanjem i postavila svojeg upravitelja jednog agronoma iz Zagreba da ima kontrolu nad gospodarenjem. Lovreković je već ranije imao svojeg upravitelja pa su sada bila dva upravitelja koji su se međusobno gložili a to je štetno djelovalo na odvijanje pogona.

Kad se došlo do spoznaje da je uzrok neuspjehu sa ratarskim kulturama slatinasto tlo koje se može uspješno koristiti samo za ribnjake i uzgoj riže, odlučeno je da se na preostalim suhim površinama izgrade ribnjaci. Banka je prihvatila taj prijedlog i odobrila kredit za izgradnju ribnjaka. Tako se 1932. počelo sa izgradnjom novih ribnjaka. Najprije je izgrađen uz postojeći ribnjak Belo jezero novi ribnjak od oko 300 ha koji je nazvan Alis po imenu vlasnice (danas Koča). Do ovoga je izgrađen drugi ribnjak od oko 200 ha koji je nazvan Felix po imenu starijeg sina vlasnice (danas Mika). Ovi su ribnjaci već 1934. bili u pogonu.

God. 1933. došlo je do masovnog ugibanja šarana u ribnjacima Ečke. Tada je banka mene pozvala da odem u Ečku da bi ustanovio uzrok ugibanju i preporučio sredstvo za sprečavanje ugibanja. Ja sam došao u maju 1934. kad je riba ugibala i ustanovio da riba ugiba od zarazne vodene bolesti. Ta je bolest prenesena na ribnjak 1933. sa nasadnom ribom koju je Ečka nabavila od ribnjaka Pisarovina u Hrvatskoj. Ta je riba bila bolesna i s njom je bolest prenesena u ribnjake Ečke. God. 1934. uginulo je u ribnjacima Ečke oko 90% šarana.

Ova se bolest pojavila prvi put 1923. na ribnjačarstvu Crna Mlaka kod Zdenčine u Hrvatskoj a ugibali su najviše dvogodišnji šarani. Onda se kod nas nije poznavalo ovu bolest a nije imala ni imena. Prof. Rössler je mislio da ta bolest potječe od upale mjehura. Tek nakon što je njemački naučni radnik Schäperclaus objavio god. 1931. u njemačkom časopisu »Zeitschrift für Fischerei« članak u kojemu je prvi put opisana ova bolest saznali smo o kojoj se bolesti radi. On ju je nazvao »Bauchwassersucht« a mi trbušna vodena bolest. Tako je nazvana po tome što se kod bolesnih šarana nakuplja tekućina u trbušnoj šupljini.

Kad sam ustanovio od čega riba ugiba naredio sam da se poduzmu mjere koje je tada bilo moguće provesti i to da se intenzivno kreće ribnjaci sa živim krečom i da se nipošto ne nabavlja šaransku mlad od drugih ribnjaka bez obzira na to da li je ona bolesna ili zdrava jer ako je bolesna pojačava zarazu, a ako je zdrava ona će oboljeti u zaraženoj sredini pa se opet zaraza pojačava. Dakle jedino što se moglo poduzeti bilo je to da se nastoji uzgojiti vlastitu mlad

otpornu protiv ove bolesti. Uprava ribnjaka striktno je izvršila ovaj moj savjet i za 3 godine ugibanja više nije bilo a ribnjak Belo jezero dao je 50 vagona zdravih šarana, dočim u godinama kad je vladala bolest nije davao ni trećinu od ove količine. Od tada sam ja saradivao s tim ribnjačarstvom do početka drugog svjetskog rata.

Izgradnju novih ribnjaka vršio je sam Lovreković uz pomoć nekih nazovi stručnjaka koji nisu poznavali pogon na ribnjacima ni tehniku gradnje ribnjaka pa su ti ribnjaci bili loše izgrađeni. Kao primjer za to navodim slijedeće. Kako je poznato na svakom ribnjaku mora da postoji mogućnost punjenja i pražnjenja i za to mora da postoje uređaji. Oni su izgradili prvi novi ribnjak bez mogućnosti da se može puniti i prazniti. Budući da je ribnjak građen bez plana tu su grešku primijetili tek kad je ribnjak bio izgrađen. Iz te neugodne situacije izvukao ih je ribarski majstor Pentek koji je predložio da se od pumpe na Begeju gdje se prazni, a po potrebi i puni Belo jezero izgradi uz ribnjak Belo jezero kanal do novog ribnjaka. Tako je bilo omogućeno punjenje a i pražnjenje ovog ribnjaka. Poradi toga je taj kanal nazvan Pentek kanal.

Uz ovaj novi ribnjak izgrađen je i drugi od oko 200 ha koji je bio nazvan Felix po najstarijem sinu vlasnice (danas je to Mika). Ovaj se ribnjak u početku punio iz ribnjaka Koče.

Posljednji veliki ribnjak koji je izgrađen prije drugog svjetskog rata bio je Joca (nazvan po Joci Lovrekoviću). Ovaj je ribnjak izgrađen između ribnjaka Mike i rijeke Tise. Površina mu je u početku bila oko 500 ha. Poslije rata od njega je odrezan jedan dio koji je pretvoren u mladičnjak Brana od 80 ha. Ribnjak Joca dovršen je 1939 i iste godine stavljen je u pogon.

Za punjenje, a ev. i za pražnjenje ovog ribnjaka ugrađena je na nasipu Tise velika pumpa sa cijevima promjera od 1 m. Ovom se pumpom moglo puniti, a po potrebi i prazniti ribnjak Jocu a i Miku. Uporaba ove pumpe ovisila je o vodostaju u rijeci Tisi. Ako je u proljeću bio visok vodostaj u Tisi punilo se ove ribnjake gravitacijom, a ako je u jesen bio u Tisi niski vodostaj praznilo se ribnjake gravitacijom, a kad se nije moglo gravitacijom stavilo se pumpu u pogon.

Ribnjaci u Ečkoj tada su mnogo zaostajali u tehničkom pogledu za ribnjacima u Hrvatskoj koje su gradili stručnjaci iz Mađarske, a i iz Hrvatske kao što je bio inž. Ivančić koji je studirao hidrotehniku u Budimpešti i specijalizirao se za gradnju ribnjaka. Šaransko ribnjačarstvo u Mađarskoj bilo je tada na višem stupnju razvoja nego u Hrvatskoj.

Ečkini ribnjaci, naročito oni novi nisu imali uređenu unutarnju kanalizacionu mrežu dapače ni prave ribolovne jame, što je neophodno potrebno da se ribolov može i dobro odvijati. Poradi toga je riba, kad se ispustilo vodu ostajala u udubinama na terenu. Iz tih se udubina ribu vuklo mrežom i po nekoliko stotina metara po blatnom terenu. Uslijed toga ribolov je dugo trajao i bio je skup, a što je još gore

riba koju se vuklo po blatnom terenu mnogo je ranjavana i ugibala. Tadanji vlasnik Lovreković nije mario da to popravi jer on je bio ribar na otvorenim vodama pa je tretirao ribnjake, naročito što se tiče ribolova, više kao neku otvorenu vodu nego kao ribnjak.

Dobra komunikaciona mreža između pojedinih ribnjaka uopće nije postojala. Prevoz ribe i drugog materijala vršio se zaprežnim kolima pa je ovo ribnjačarstvo držalo mnogo konja a za vrijeme ribolova iznajmljivali su i seljačka kola i u drvenim koritima vozili ribu. Poradi toga prijevoz se jako sporo odvijao na tom velikom prostranstvu. Riba je mnogo stradala naročito u jesen vozeći ju u zaprežnim kolima po lošim blatnjavim putovima.

Novi ribnjaci Koča i Mika građeni su na slatinastom tlu. Proizvodnja riba u ovim ribnjacima bila je prvih godina vrlo niska, oko 100 kg po ha. Voda je u tim ribnjacima bila kroz cijelu godinu tamno crna izgleda. Prozirnost najviše 20—30 cm, alkalitet i pH visoki. Fitoplankton i više podvodno bilje uopće se nije razvijalo, jedino je na plićim mjestima raslo nadvodno bilje trstika i šaš (rogoz). Uzrok je tome taj što u slatinastom tlu ima natrijevog karbonata kojeg voda otapa iz tla i on priječi razvoj vodenog bilja koje je osnov produktivnosti ribnjaka. Punjenjem ribnjaka s vodom u kojoj nema natrijevog karbonata ona ga otapa iz tla i njime se zasićuje. Kad se u jesen ispušta vodu iz ribnjaka s njom ode i onaj dio natrijevog karbonata kojeg je voda otopila iz tla. Tako se sa pogonom u ribnjacima stalno ispire slatinasto tlo i time se poboljšava. Ta su iskustva stekli i ribnjačari u Rusiji i u Mađarskoj gdje imade mnogo slatinastih tala. To se pokazalo i na ribnjacima u Ečkoj na slatinastom tlu sa vrlo niskom proizvodnjom. Ti ribnjaci otkada je tlo ispirano od natrijevog karbonata imaju bistru vodu, vodeno bilje normalno se razvija a proizvodnja riba je u njima deset puta veća nego što je bila prvih godina. Ovo je lijep primjer kako se slatinasta tla mogu meliorirati pomoću ribnjaka.

Kad su izgrađeni svi veći ribnjaci banka je uvidjela da bi se taj veliki objekt mogao racionalno koristiti samo onda, kad bi bio uređen poput onih u Hrvatskoj. Da bi se to postiglo morao bi imati dobru stručnu upravu smještenu na samom ribnjaku, a za to su potrebne zgrade. Osim toga morala bi postojati dobra komunikaciona mreža između pojedinih ribnjaka i do prometnog centra toga kraja. Svega toga nije bilo. Uprava se nalazila u selu Ečka udaljenom 7 km od ribnjaka. Tamo je stanovao vlasnik u svome dvorcu zvanom kastel u kojem se danas nalazi restoran i muzej. Na samom ribnjaku nije bilo nikoga osim čuvara i mašiniste za pogon pumpe. Zgrade za upravu i službenike nije bilo.

Banka je odlučila da dade sredstva kojima bi se taj objekt uredio da bi mogao davati veću korist. U tu svrhu je dala izraditi plan za rekonstrukciju toga ribnjačarstva. Kod izrade toga plana saradivali smo inž. Fijan koji je 1940. bio postavljen od banke za upravitelja i ja. Tim je planom bilo predviđeno:

1. Da se upravu smjesti u centru toga objekta i to na Šuvajci gdje su nekad bile staje i magazini i gdje ima dovoljno mjesta za zgrade uprave i za nastambe.

2. Da se od ovog centra izgradi mala željeznička pruga do željezničke stanice Zrenjanin. Ova bi pruga bila neophodno potrebna za dopremu i otpremu riba i drugog materijala a i osoblja. Osim toga jedan krak ove pruge išao bi od centra do zadnjeg ribnjaka Joca i pumpe na Tisi, a drugi do pumpe na Begeju gdje se sada nalazi upravna zgrada i društveni restoran. Tako bi svi ribnjaci bili međusobno povezani a i sa željezničkom stanicom u Zrenjaninu, pa bi se saobraćaj odvijao mnogo brže i bolje u svako doba godine.

Ovaj plan nakon što ga je banka usvojila počeo se realizirati već 1940. Prvo se počelo sa gradnjom upravne zgrade na Savajci, gdje se još danas vide temelji te zgrade. Na žalost do izvršenja ovog plana nije došlo jer je 1941. izbio rat i Jugoslaviju je okupirala fašistička vojska.

Lovreković odgojen u mađarskom duhu stavio se odmah u službu okupatora i uz njegovu zaštitu poništio sekvestar banke i nastojao otjerati namještenike banke a u prvom redu inž. Fijana koji je 1941. god. jedva iznio živu glavu iz Ečke.

Za vrijeme okupacije ribnjaci su bili u pogonu ali nema podataka o načinu gazdovanja na njima. Sigurno je da nisu poduzimane nikakve meliorativne mjere jer bi se to vidjelo nakon oslobođenja.

Po završetku rata nastala je nova socijalistička Jugoslavija. Prestalo je vlasništvo veleposjednika a njihova je imovina nacionalizirana. I ribnjaci Ečke postali su opće narodna imovina. Lovreković je pobjegao sa familijom u Argentinu.

Prvih godina poslije oslobođenja pogon se na ribnjacima odvijao slabo. Iako je postojao dobar radnički kadar sastavljen većinom od predratnih radnika mađarske nacionalnosti nije bilo dobrog rukovodećeg kadra, a ni potrebnih novčanih sredstava. Direktori su se stalno mijenjali a bili su većinom bez stručne sprema pa je svaki od njih radio, a i kvario, na svoj način i ribnjačarstvo nije moglo da krene na bolje. Za ilustraciju ondašnjeg stanja navest ću ovaj primjer. Među raznim direktorima koji su se stalno mijenjali bio je i jedan po struci opančar. Za ono vrijeme kad je on bio direktor Ečka je dobila kredit za obnovu. On taj kredit nije utrošio već ga je na koncu godine vratio, pa je taj kredit propao za ribnjak i utrošio se u druge svrhe. Kad su pitali toga direktora zašto nije utrošio kredit već ga je vratio on je navodno odgovorio ovako: da je to opančarsko poduzeće ja bi znao kako da ga dobro iskoristim ali u ribnjačarski pogon se ja ne razumijem pa bi morao prepustiti drugima da rapolažu s tim novcem a tu postoji mogućnost da budem prevaren pa bi za taj novac morao odgovarati pred vlastima. Poradi toga sam rađe vratio taj novac i mirno spavao.

Na ribnjacima nije bilo nikakvih zgrada za smještaj uprave. Taj problem riješio je poznati ribarski stručnjak M. Ristić. On je dao izgraditi zgradu za upravu. U toj se zgradi nalazi još i danas uprava i društveni restoran. Ne znam zašto se onda pri rješavanju pi-

tanja rekonstrukcije ribnjaka nije koristilo plan kojeg je prije rata dala izraditi banka.

Poradi čestog mijenjanja direktora nije se moglo izraditi dugogodišnji plan za rekonstrukciju ovog objekta a bez plana nije se moglo tražiti kredit.

God. 1954. došao je za direktora Marinko Mihajlov student agronomije. On je već ranije radio na nekim ribnjacima i poznavao ribnjačarski pogon. Na ribnjaku je bio do god. 1957. On je dao izraditi plan razvoja ovog ribnjačarstva i na osnovu toga zatražio kredit. Kredit je bio odobren i on je počeo izvoditi plan. Najprije je dao izgraditi nove zimovnike jer su stari bili premaleni da bi se u njima moglo smjestiti povećanu proizvodnju riba iz novih ribnjaka.

Marinko je prije nego što je realizirao svoj plan otišao sa ribnjaka a za direktora je došao inž. Dragan Kovačević, koji se do danas zadržao na tome mjestu.

Kroz dugi niz godina Kovačević je sa svojim saradnicima izvršio rekonstrukciju ovih ribnjaka. Od važnijih radova izvršeno je sljedeće:

1. Popravljen je unutarnja kanalizaciona mreža i ribolovna jama tako da se sada može svaki ribnjak potpuno isprazniti i poloviti svu ribu.

2. Povišeni su nasipi na nekim ribnjacima. Time je bilo moguće povisiti vodostaj u njima pa su viši tereni ribnjaka došli pod vodu a time se povećala produktivna površina ribnjaka.

3. Povećan je broj mladičnjaka i povećana njihova površina od 150 na oko 450 ha tako da ovo ribnjačarstvo može sada da proizvede dovoljan broj mlada šarana, a i drugih riba za svoje potrebe.

4. Popravljen je i produljen kanal koji polazi od Begeja kod sela Ečka i napaja sve ribnjake.

5. Nastavljeno je sa izgradnjom novih zimovnika tako da se sada može smjestiti u njima svu polovljenu ribu.

6. Izgrađen je novi betonski most preko Begeja i asfaltiran put od državne ceste Beograd—Zrenjanin do zgrade uprave i do Belog Blata te do mlina i magazina. Ova cesta i most od vrlo su velike važnosti za saobraćaj koji se prije izgradnje mosta vršio pomoću skele preko Begeja, a to je jako otežavalo saobraćaj naročito zimi kad je Begej bio zaleđen.

7. Rekonstruirana je velika pumpa na Begeju. Ova je pumpa radila na upojni plin kojeg se dobivalo palenjem drva i trošilo se mnogo drva. Sada ta pumpa radi na električni pogon i time se uštedilo mnogo drva a i radne snage.

8. Popravljen je zgrada u kojoj je mlin i magazin za riblju hranu. Ova se zgrada nalazi između ribnjaka Belo i Koča. Betoniran je prostor pred zgradom magazina i obalni dio nasipa u ribnjacima Belo i Koča. Tu su izgrađeni uređaji za automatsko prebacivanje riblje hrane iz magazina u čamce preko ciklona od 8 tona sadržine. Ovi su smješteni po 2 komada na ribnjacima Belo i Koča.

9. Sav prostor oko upravne zgrade i do zimovnika koji je ranije bio blatnjav betoniran je i tako osvijetljen da kad se upale sva svjetla vidi se kao po danu, tako da se može po potrebi i po noći tu raditi.

10. Zalaganjem inž. Đorđevića izgrađeno je malo mrijestilište za vještačko mriještenje šarana, a naročito travojednih riba belog amura i tolstoblika koji danas dobivaju sve veći značaj za uzgoj u šaranskim ribnjacima ne samo u Jugoslaviji već i u Evropi.

Kad se povisilo naslpe u ribnjacima na slatinastom tlu voda iz ovih ribnjaka počela je prodirati na susjedna zemljišta beloblatskog atara i štetno djelovati. Da se to spriječi iskopan je kanal između ovih ribnjaka i Beloblatskog atara kojim se trebalo odvoditi tu lošu vodu do Tise i pumpom je ubacivati u tu rijeku. Ovaj kanal koji je kopan bagerom nazvan je bager-kanal. Budući da ta pumpa nije dugo bila postavljena, tu lošu vodu iz kanala ubacivalo se jednom malom pumpom u ribnjak Mika i to je spriječilo da se taj ribnjak popravi. Kad je postavljena pumpa na Tisi kojom se vodu iz bager-kanala ubacivalo u Tisu stanje se i u ribnjakm Mika brzo popravilo.

Pored svih ovih važnih radova još jedan vrlo važan nije izvršen a taj je dobra komunikaciona mreža između pojedinih ribnjaka. Između ovih velikih ribnjaka koji se protežu na udaljenosti većoj od 10 km nema dobrih puteva. Promet se odvija po lošim putevima sa jamama nastalim od traktora. Ti su putevi u jesen blatnjavi prohodni samo za traktore. Stoga se prijevoz ovim putevima odvija sporo. To je naročito štetno za ribu koju se prevozi u prikolicama sa ceradom napunjenom vodom. Pri tome se riba izubija i to je jedan od uzroka da je na ovom ribnjačarstvu najveći mortalitet ribe.

Osim ribnjaka u Ečkoj u sklopu ovog objekta nalaze se i ribnjaci u Novom Kneževcu, Melencima i Čenti.

Površina svih ribnjaka iznosi: Ečka 1900 ha, Novi Kneževac 392, Melenci 200 ha i Čenta 173 ha. Prema tome cjelokupna površina svih ovih ribnjaka iznosi 2715 ha. Osim ovih postojećih još je u projektu izgradnja novih ribnjaka od 1000 ha u Perlezkom ritu.

Tako je Ribarsko gazdinstvo Ečka postalo prvi veliki ribarski kombinat u Jugoslaviji.

Prof. J. Plančić

